

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

40. Confutatio: Pro cæco rei parricidij, per ανακολουθον, & απιδανον.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](#)

Si causa vetat: ut cum causa, non telum queratur, quis cui defendendi causa telo esset visus, non hominis occidendi causa habuisse telum iudicaretur.

Vide item, quae haber Cicero pro Amer.
42.44.45.48.52.54. Cæcinn. 82.84. Muren.
67 Harulp. 17.

Confutatio.

Pro cœco reo parricidij per cœcum.
Sov. & cœm. avv.

CAPVT XL.

Quinti. ascl. 1.
Volo nunc scire quemadmodum dicat explicitum, tam difficile facinus: cœcus parricidium cogitavit, cū quo? cuius se comisit oculis iturus per totam domum? Quem ducem elegit ille, qui erat in cubiculo suo solus? Secum, opinor, secum deliberat. Sufficit sibi, cum homine expeditissimo loquitur. Cur enim socium conscientiae querat? omnia potest scire. Primum nox quando sit: Deinde prospicere sollicitè, an omnis familia dormiat. Gradu suspenso ponere certa vestigia, & in omnem timoris sui partem folliculum circumagere vultum. O quam parum est in metu, ipsos etiam oculos habere. Ita uō iste sibi dixit: Occidere quidem patrem volo, sed quem sequentur ha manus? Nocte solus egrediar, sed quando perueniam: putas non iunctis habitare liminibus? dominus inter patrem, filiumque media. Quantum erroris, quantum mora! spatium ingens, & vix metiendam. Cœcitas inconfusa quid agis? nox ante deficer. Quid si deinde uterque vigilauerit? quid si nouerat Ager, limen inuenian, cardinem sine strepitu mouebo dormientis cubiculum intrabo, quiescentem feriam patiē, semel satis erit, nec nouerca vigilabit. Securus egrediar, sciente nullo reuertar. Vota iuncta, sed oculorum, cœcus desperat etiam, si: tam multa nox polliceretur. Hoc loco quæram necesse est, quæ ratio fuerit, ut iuuenis ad parricidium suo potissimum gladio uteretur. Nimirum illud in mentem venit, quia erat relikturus. Nam si alienum, & ignotum in vulnere patris gladium reliquisset, poterat de percussore dubitari. Hic attulit suum; ut etiam si euafisset. tamen ferro suo teneretur. Cum ergo, inquis, gladium in cubiculo tuo habebas? quia habueram semper, quia usus illo non eram. Ferrum ego parr-

cidio meo, tot antē annos præparavi, & secundum illum, quem minabar, patri tandem in nocens fui. Ego eram ferro, ac mente paratus, & torabiere noctes, anrē gladiū illum faniliarem oculis tuis feci, antē omnibus feruntis notum. Pependit in cubiculo meo, tanquam testis conscientiae meæ, palam in medio, negligenter, sic ut subtrahi posset. Non illud conscientia trepidā velauit, tam noctis in cubiculo fuit, quam cœcitas domini.

Confutatio, in qua explicatur lex.

Lex, qui parentes in calamitate deseruerit, inseptulus abficiatur.

Filius, ut patrem redimeret ē vinculis, matrem cœcam reliquit.

Pater alligatus est, mater cœca est. Unus *Quin. de.*
vtrique filius, magna locorum distautia. Ha- *cœ. 6.*
ber lex in medio debitorem. Duc ad virtutem
maius, ad virtutemque non potes, nisi hanc mi-
sero conditionem imponimus, ut quicquid
fecerit, projiciendus sit. Si exierit, mater se-
peliri vertabit: si remanserit, pater.

*De peroratione.**CAPVT XLI.*

Peroratio, quasi extrems actus restat, *Peroratio-*
oratori strenuo, & diligenti minime ne-
gligendum: Et eo quidem magis excolendus, *nus momen-*
quod, quæ ultimo loco dicuntur, aculeum *tum,*
mentibus auditorum potissimum inficere,
atque relinquere debant. HENRICVS ille *MAGNVS*, *cuius, ut & Regis optimi, & sua*
Henricus *uisissimi Parentis sœpius iucundissime recurrit* *Magni mo-*
memoria, ut magnum, & in omnibus rebus *dicuum de*
climatum fuit eius iudicium, dicebat se ora- *o atque iba.*
tores ex perorationibus agnoscere, quod i-
nitio artificiois illigata verborum structu-
ris, ad numeros ferretur oratio: sub finem na-
tura ipsa, se in suis motibus promeret fre-
quentius. Euentu plerunque multis, ut i-
nitia habeant splendida, lentos, & iacentes e-
xitus. Cum enim toti in illud, quod primum *Causa fin.*
occurredit, in exornanda scilicet proœmia, acer- *Ananias*
rima mentis cogitatione ferantur, extrema, per rati-
onem, vel iam hebetentibus ingenij, & industria a-
culeis, vel exerte temporis penuria, perquam
neglecta, atque atida esse patiuntur. Itaque i-
nitio, cum elaborare orationis, veluti venis
innixi rapiuntur, placuerunt sub finem, delaci-
ente iam arte, cum parum naturæ habent,